

Akční plán podpory účasti romských a sociálně znevýhodněných dětí na předškolním vzdělávání

2025

**VÝKON ROZSUDKU EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA
D. H. A OSTATNÍ PROTI ČESKÉ REPUBLICE**

Ministerstvo spravedlnosti – Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo zdravotnictví

Obsah

Seznam zkratk	3
Úvod	4
Cíle opatření a struktura materiálu	5
Výchozí předpoklady.....	5
Data o účasti romských dětí na předškolním vzdělávání	7
Oblast 1: Včasný nástup do mateřské školy	12
I. bariéra: nízký zájem a nedůvěra na straně rodičů	12
II. bariéra: informovanost o právech, povinnostech a administrativních postupech.....	12
III. bariéra: náročnost předkládání potvrzení o očkování	12
IV. bariéra: trvalý pobyt a nástup během školního roku	13
V. bariéra: finanční náročnost předškolního vzdělávání.....	13
VI. bariéra: předsudky a riziko vzniku segregace	14
Navrhovaná opatření.....	16
Oblast 2: Pravidelná docházka a kvalita předškolního vzdělávání	21
I. bariéra: vyšší náročnost poskytování vzdělávání	21
II. bariéra: skutečná docházka a kvalita vzdělávání	21
III. bariéra: přechod z mateřské do základní školy	21
Navrhovaná opatření.....	22
Harmonogram a koordinace implementace	25
Gestor MŠMT	25
Gestor MPSV	27
Gestor MZdr	27

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DS	Dětská skupina
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
KVZ MSpr	Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před mezinárodními orgány ochrany lidských práv při Ministerstvu spravedlnosti
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZdr	Ministerstvo zdravotnictví
SAS	Sociálně aktivizační služba
ZŠ	Základní škola

Úvod

Předškolní vzdělávání představuje jeden z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících budoucí vzdělávací dráhu dítěte. Jeho přínosy jsou obzvláště zásadní pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí a děti romské, které se častěji setkávají s překážkami v přístupu ke vzdělání. **Včasná účast v mateřské škole** podporuje rozvoj kognitivních i sociálních dovedností, posiluje připravenost na školní docházku a **příspěvá k prevenci vzdělávacího neúspěchu**. Investice do rané péče a vzdělávání dávají **smysl i z ekonomického hlediska**: podle modelu PAQ Research se českému státu za každou investovanou korunu do programů včasné péče vrátí 3–4 koruny díky lepším vzdělávacím a pracovním výsledkům dětí a snížení budoucích sociálních výdajů za předpokladu, že dítě do předškolního vzdělávání dochází alespoň po dobu dvou let.

Navzdory těmto benefitům zůstává **účast romských dětí na předškolním vzdělávání významně nižší než u celkové populace**. Tento stav má závažné dopady jak na dané jednotlivce, tak na soudržnost celé společnosti, a zároveň představuje problém z hlediska mezinárodních závazků České republiky („ČR“), která má povinnost zajistit rovný přístup ke vzdělání všem dětem.

Kvůli nízké účasti romských dětí na předškolním vzdělávání byla ČR v roce 2024 v rámci **výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva** („ESLP“) ve věci **[D. H. a ostatní proti ČR](#)** (č. [57325/00](#), rozsudek velkého senátu ze dne 13. listopadu 2007) vyzvána Výborem ministrů Rady Evropy, aby předložila **analýzu bariér a plán opatření ke zvýšení účasti romských dětí na předškolním vzdělávání s cílem jim zajistit rovný přístup ke vzdělání** dle Evropské úmluvy o lidských právech. Proti ČR je zároveň vedeno řízení před Evropským výborem pro sociální práva ve věci kolektivní stížnosti *European Roma Rights Centre (ERRC) proti ČR* (č. 220/2022), v jehož rámci je namítáno porušení povinnosti dle článku 16 Evropské sociální charty zajistit romským dětem a dětem se sociálním znevýhodněním finančně a fakticky dostupnou předškolní péči. V neposlední řadě je proti ČR vedeno řízení o **porušení unijního práva** č. 2014/2174, jehož předmětem je namítané neprovádění směrnice Rady 2000/43/ES **z důvodu diskriminace romských dětí ve vzdělávání**.

Cílem Akčního plánu je podpořit včasný nástup a následnou pravidelnou docházku romských a sociálně znevýhodněných dětí **do předškolního vzdělávání** a tím snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu všech dětí.

Akční plán je meziresortního charakteru. Jeho přípravu koordinovala Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování před ESLP při Ministerstvu Spravedlnosti („KVZ MSpr“) v úzké spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy („MŠMT“), Ministerstvem práce a sociálních věcí („MPSV“) a Ministerstvem zdravotnictví („MZdr“).

Akční plán byl průběžně konzultován s odbornou veřejností, a to především se zástupci státní správy, akademie a neziskových organizací, jakož i vybranými zástupci Romů či mateřských škol. K iniciaci jeho vzniku uspořádala KVZ MSpr v červnu 2024 na Ministerstvu spravedlnosti kulatý stůl (zápis [zde](#)) s cílem identifikovat hlavní bariéry v současném systému. K odstranění těchto bariér byla navržena níže uvedená opatření. Ta vycházejí i ze dvou výzkumů programu Technologické agentury ČR, a to výzkumu *Ověření dopadů zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání* realizovaném Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy pro MŠMT v letech 2018–2021 a výzkumu *Analýza příčin vyššího podílu romských žáků vzdělávajících se ve školách a třídách zřízených podle § 16 odst. 9, školského zákona* realizovaného konsorciem PAQ Research, s.r.o. a STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú. pro MŠMT v letech 2021–2022. Doporučení uvedená ve výstupech těchto výzkumů byla zpracována do návrhů opatření.

Cíle opatření a struktura materiálu

Navrhovaná opatření si kladou za cíl podpořit:

1. **Včasný nástup do mateřské školy**, tj. v českém kontextu nejdříve od 2 let věku dítěte, ideálně nejpozději ve 3 letech dítěte.

Za tímto účelem opatření cílí na odstranění identifikované bariéry v přístupu romských a sociálně znevýhodněných dětí k předškolnímu vzdělávání jakými jsou: nízká důvěra rodičů ve vzdělávací instituce; nedostatečná informovanost o právech a administrativních postupech; náročnost předkládání potvrzení o očkování; problémy spojené s trvalým pobytem; finanční náklady; předsudky; riziko segregace a potřebné kapacity MŠ.

2. **Pravidelnou docházku a kvalitu předškolního vzdělávání.**

Opatření se proto zaměřují na podporu: skutečné docházky dětí do předškolního vzdělávání; zajištění kvalitního předškolního vzdělávání, které rozvíjí dítě a pomáhá předcházet jeho vzdělávacímu neúspěchu; prevence nebo včasného zachytu vzniku speciálních vzdělávacích potřeb dítěte z důvodu odlišného kulturního prostředí a životních podmínek a zahájení patřičné podpory; vypořádání se s náročností vzdělávání v heterogenních kolektivech; zajištění adekvátní podpory učitelů; a na plynulý přechod dětí do základní školy.

Navrhovaná opatření jsou rozdělena do dvou částí dle výše uvedených hlavních oblastí. Jednotlivé části nejprve vždy popisují hlavní identifikované bariéry, za nimiž následují plánovaná konkrétní opatření k jejich odstranění, a to dle jednotlivých gestorů, kterými jsou MŠMT, MPSV a MZdr. V závěru je uveden předpokládaný harmonogram jejich přijetí. Jednotlivým oblastem předchází popis výchozích předpokladů, na nichž byla opatření založena, a datový podklad popisující aktuální zastoupení romských dětí na předškolním vzdělávání.

Výchozí předpoklady

Primární cílovou skupinou navrhovaných opatření jsou romské děti, jelikož, jak je uvedeno výše, vzniká v reakci na mezinárodní závazky ČR související s diskriminací romské menšiny ve vzdělávání. Značná část identifikovaných bariér však vychází rovněž ze sociálního znevýhodnění. Následující odstavce mají za cíl stanovit klíčové předpoklady, ze kterých představovaná opatření vychází, a uvést jejich odborné zdroje.

Socioekonomické problémy rodičů, jako jsou např. exekuce, mohou negativně ovlivnit školní úspěch dětí (PAQ Research, 2019, 2020 & 2021).¹ I zjištění České školní inspekce (dále „ČŠI“) ukazují, že průměrný socioekonomický status třídy, kterou žák navštěvuje, souvisí se žákovskou úspěšností (Lebeda a kol., 2022).² Problém může představovat i nevyhovující bytová situace

¹ PAQ Research. (2019). *Neúspěšnost ve škole souvisí i s exekucemi*. <https://www.paq-research.cz/post/ne%C3%BAsp%C4%9B%C5%A1nost-ve-%C5%A1kole-souvis%C3%AD-i-s-exekucemi-nov%C3%A1-mapa-ukazuje-kter%C3%A9-obce-s-n%C3%AD-um%C3%AD-bojovat>

PAQ Research. (2020). *Souvvislosti sociálního znevýhodnění a vzdělávacích problémů*.

PAQ Research. (2021). *Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity*. <https://www.paq-research.cz/post/nerovnosti-vevzd%C4%9B%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-jakozdroj-nee-fektivita>

² Lebeda, T., Lysek, J., Marek, D., Brusenbauch Meislová, M., Soukup, M., Zymová, K., Zapletalová, M., Basl, J., Novosák, J., Zatloukal, T., Macková, B., Janega, J., Spitzerová, M., Hájek, O., & Daniel, S. (2022). *Zajímavosti českého vzdělávání: vybrané faktory ovlivňující podmínky, průběh a výsledky vzdělávání pohledem pěti let sekundárních analýz: sekundární analýza*. Česká školní inspekce.

v důsledku chudoby (Krawietcová, Lioliasová, & Cibulka, 2019).³ Sociální znevýhodnění rodiny může vytvářet nepodnětné prostředí, které nedostatečně stimuluje rozvoj schopností (Brooks-Gunn, 2003).⁴ Součástí domácího prostředí je i výchovný styl, průběh domácí přípravy a stanovování životních hodnot – to vše má vliv na vývoj dítěte, obzvláště v raném dětství. Negativní vliv nízkého vzdělání rodičů a socioekonomického statutu na vzdělávací trajektorie ukázal i nedávný český výzkum (Kvintová a kol., 2023).⁵

Romský původ není synonymem pro socioekonomické znevýhodnění, avšak populace romské menšiny je **jako celek ve své socioekonomické situaci významně odlišná** od populace obecné. Toto zjištění potvrzuje zpráva Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, dle které se znevýhodnění projevuje nejvýrazněji v oblastech nejvyššího dosaženého vzdělání, zaměstnanosti, vlastnictví, příjmové chudobě a v kvalitě a jistotě bydlení (Šimíková a kol., 2024).⁶ Romská menšina se nachází v podobné socioekonomické situaci i v dalších evropských státech, což se projevuje např. v oblasti bydlení či vzdělávání (Eurochild & EURoma Network, 2025).⁷

Existují i **bariéry** v rovném přístupu ke vzdělání, které **vychází specificky z romského původu dětí**. Příkladem může být odlišný mateřský jazyk, než je jazyk vyučovací, tedy čeština (Kvintová a kol., 2023).⁸ K romským dětem ale přitom nemusí být ve škole přístupováno jako k dětem se speciálními potřebami v důsledku odlišného mateřského jazyka, a nemusí se jim tak dostávat dostatečné jazykové podpory. Někteří z rodičů, kteří na svoje děti mluví doma romsky, uvedli, že zažili ze strany školského systému doporučení či nátlak na omezení užívání romského jazyka v komunikaci s dítětem. Další etnicky specifickou bariérou může být diskriminace na základě etnicity. V případě romské menšiny se jedná o tzv. anticikanismus. Zkušenost s diskriminací je dle výsledků výzkumu mezi romskou populací častá, a v drtivé většině případů zůstává nenahlášená (Kvintová a kol., 2023).

Přínos předškolního vzdělávání a včasného zachytu a následného poskytnutí potřebné podpory byl opakovaně výzkumně potvrzen. Jako obzvláště významný se jeví pro rozvoj intelektuálního a sociálního vývoje dítěte, a pro jeho přípravu na nástup do základní školy (dále „ZŠ“) (Sylva, Melhuish, Sammons, Siraj-Blatchford, & Taggart, 2004).⁹ Konkrétním příkladem může být program *Head Start* ze Spojených států amerických zaměřující se na děti již od raného věku. Program nabízí komplexní vzdělávací, zdravotní a výživové služby a péči, a pomáhá rozvíjet rodičovské kompetence. Jeho pozitivní vliv na děti v oblastech sociálních kompetencí, agresivně-opozičního

³ Krawietcová, N., Lioliasová, P., & Cibulka, J. (2019). „Nemají kde spát, natož kde se učit“. Projděte si unikátní mapu vzdělávacích podmínek v Česku. IROZHLAS.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/mapa-data-skolstvi-regiony-exekuce-bytova-nouze-ubytovny-zakladni-skoly-daniel_1911270600_nkr

⁴ Brooks-Gunn, J. (2003). Do You Believe in Magic? What We Can Expect from Early Childhood Intervention Programs. Social Policy Report. Volume 17, Number 1. *Society for Research in Child Development*.

⁵ Kvintová, J., Pugnerová, M., Petrová, J., Váchová, L., Novotný, J. S., Plevová, I., Balátová, K., Cakirpaloglu, S., Lemrová, S., Fasnerová, M., Cuberek, R., Vitečková, M., Procházka, M., Lietavcová, M., Plachá, V. & Najmonová, M. (2023). *Postoje, motivace, chování a výsledky žáků na prvním stupni základní školy v návaznosti na preprimární vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.

⁶ Šimíková, I., Katrňák, T., Rákoczyová, M. & Fónadová, L. (2024). *Zpráva o socioekonomické situaci romské populace v České republice 2023/2024*. RILSA.

⁷ Eurochild & EURoma Network. (2025). *The European Child Guarantee and Roma Children: Between Commitment and Practice*.

⁸ Kvintová, J., Pugnerová, M., Petrová, J., Váchová, L., Novotný, J. S., Plevová, I., Balátová, K., Cakirpaloglu, S., Lemrová, S., Fasnerová, M., Cuberek, R., Vitečková, M., Procházka, M., Lietavcová, M., Plachá, V. & Najmonová, M. (2023). *Postoje, motivace, chování a výsledky žáků na prvním stupni základní školy v návaznosti na preprimární vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.

⁹ Sylva, K., Melhuish, E., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I., & Taggart, B. (2004). *The effective provision of pre-school education (EPPE) project: Findings from pre-school to end of key stage 1*.

chování, zapojení do učení, problémů s pozorností, odmítání vrstevníků a sociální integraci dětí byl výzkumně potvrzen (Nix et al., 2016).¹⁰

Přínos pro děti se sociálním znevýhodněním byl dle jedné z realizovaných studií obzvláště významný, pokud děti navštěvovaly zařízení předškolního vzdělávání a péče, kde byl smíšený dětský kolektiv z hlediska sociálního a kulturního původu (Sammons, Sylva, Melhuish, Taggart, Elliot, & Siraj-Blatchford, 2002).¹¹

Akční plán je rovněž krokem k **naplnění** strategického cíle **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+** snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu všech dětí.¹² V neposlední řadě je v souladu se **Strategií rovnosti, začlenění a participace Romů** (Strategie romské integrace) 2021-2030,¹³ kde jedním ze specifických cílů sekce vzdělávání je zvýšit účast romských dětí v předškolním vzdělávání.

Data o účasti romských dětí na předškolním vzdělávání

Následující sekce představuje základní dostupná data o účasti romských dětí na předškolním vzdělávání. Jedná se o analýzu dat každoročně sbíraných MŠMT od všech ředitelů a ředitelky MŠ, kteří každoročně v září vykazují na základě svého odhadu počet romských dětí v MŠ, z toho dětí mladších 5 let a dětí s odkladem povinné školní docházky. Jedná se pouze o kvalifikované odhady, tedy o tzv. připsanou etnicitu určenou třetí osobou. Pro započítání dítěte do odhadu není nutné, aby se dítě samotné, respektive jeho rodiče, označovali za Romy. Tento postup získávání dat nicméně odpovídá mechanismu etnické diskriminace, ke které ve většině případů dochází na základě přisuzované etnicity diskriminovaného, nikoliv na základě sebeidentifikace. Míra deklarované romské příslušnosti je navíc v populaci velmi nízká, jak dokládá Sčítání lidu, domů a bytů.¹⁴

Na základě těchto údajů se v roce 2024 předškolního vzdělávání v mateřské škole účastnilo 7 391 romských dětí. Jedná se o meziročně relativně stabilní počet. Z toho 3 167 byly děti mladší 5 let, tedy děti, pro které předškolní vzdělávání není povinné, 3 198 byly děti ve věku 5 let, tedy děti v povinném roce předškolního vzdělávání, a 1 026 byly děti s odkladem povinné školní docházky.

Tabulka 1 – absolutní počty romských dětí v MŠ

	celkem v MŠ	mladší 5 let	5 let	odklad
2024	7391	3167	3198	1026
2023	7010	2830	3091	1089
2022	6972	2780	3085	1107
2021	6719	2594	3029	1096

¹⁰ Nix, R. L., Bierman, K. L., Heinrichs, B. S., Gest, S. D., Welsh, J. A., & Domitrovich, C. E. (2016). The randomized controlled trial of Head Start REDI: Sustained effects on developmental trajectories of social-emotional functioning. *Journal of consulting and clinical psychology*, 84(4), 310–322. <https://doi.org/10.1037/a0039937>

¹¹ Sammons, P., Sylva, K., Melhuish, E., Taggart, B., Elliot, K., & Siraj-Blatchford, I. (2002). The Effective Provision of Pre-School Education (EPPE) Project: Measuring the impact of pre-school on children's cognitive progress over the pre-school period.

¹² Viz <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>

¹³ Viz https://vlada.gov.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/strategie-rovnosti--zacleneni-a-participace-romu-strategie-romske-integrace-2021_2030-188413/

¹⁴ Katrňák, T., Šimíková, I., Fonadová, L. (2023). *Proměny romské populace ve Sčítáních lidu, domů a bytů mezi lety 2001, 2011 a 2021*. Fórum sociální politiky – 03/2023. <https://www.rilsa.cz/clanek/promeny-romske-populace-ve-scitanich-lidu-domu-a-bytu-mezi-lety-2001-2011-a-2021/>

2020	6950	2755	3159	1036
2019	7065	2939	3077	1049
2018	7748	3257	3470	1021
2017	7070	2785	3319	966

Zdroj: MŠMT, kvalifikované odhady ředitelů počtu romských dětí v MŠ

Zjistit, jaký podíl romských dětí navštěvuje mateřskou školu, z dostupných dat není možné, jelikož nelze s jistotou zjistit celkovou velikost populačního ročníku romských dětí. Tabulka 2 a graf 1, uvádějící podíl romských dětí na celkové populaci v dané kategorii, má sloužit jako náhrada odhadu míry účasti romských dětí na předškolním vzdělávání. V posledním sloupci tabulky je uveden podíl romských žáků na celkové žákovské populaci v základní škole. Za předpokladu, že všechny romské děti navštěvují základní školu, a že se od sebe ředitelé základních a mateřských škol systematicky neliší ve způsobu kvalifikovaných odhadů, lze podíl romských žáků v základní škole zobecnit na podíl romských dětí v populaci. V letech 2017 až 2024 byl dle kvalifikovaných odhadů průměrný podíl romských dětí 3,6 %.

V mateřské škole tvoří romské děti zhruba 2 % ze všech dětí, při rozdělení dle věku se v průměru za sledované období jedná o 1,2 % mezi dětmi mladšími 5 let, 3 % mezi pětiletými a 5 % mezi dětmi s odkladem. Drobné posuny mezi roky neukazují dostatečně jasný časový trend pro interpretaci vývoje v čase. Naopak **rozdíl mezi podílem Romů v základní škole a v mateřské škole**, který je 2, 4 procentního bodu pro děti mladší pěti let, je jasně vypovídající a **ukazuje, že zastoupení romských dětí v nižších nepovinných ročnících mateřské školy je třikrát nižší, než je tomu v obecné dětské populaci**. V případě pětiletých dětí v mateřské škole je podíl romských dětí nižší o 0,6 procentního bodu, tedy zhruba o šestinu. U dětí s odkladem povinné školní docházky navštěvujících mateřskou školu je poměr opačný, podíl romských žáků je o 1,4 procentního bodu vyšší než podíl romských žáků v základní škole.

Na základě těchto dat je možné říci, že **míra účasti romských dětí na vzdělávání v mateřské škole je významně nižší, než je tomu v obecné populaci**. Rozdíl je obzvláště výrazný mezi mladšími dětmi, na které se nevztahuje povinnost předškolního vzdělávání, avšak i mezi pětiletými je pravděpodobně účast romských dětí na předškolním vzdělávání nižší než v obecné populaci. V obecné populaci se předškolního vzdělávání v roce 2017 z populačního ročníku účastnilo předškolního vzdělávání 82 % tříletých dětí, 92 % čtyřletých a 95 % pětiletých.¹⁵ Nižší účast na předškolním vzdělávání pravděpodobně přispívá k vyšší míře odkladů povinné školní docházky mezi romskými dětmi.

Tabulka 2 – podíl romských dětí, respektive žáků, z obecné populaci v dané skupině (% , 2017–2024)

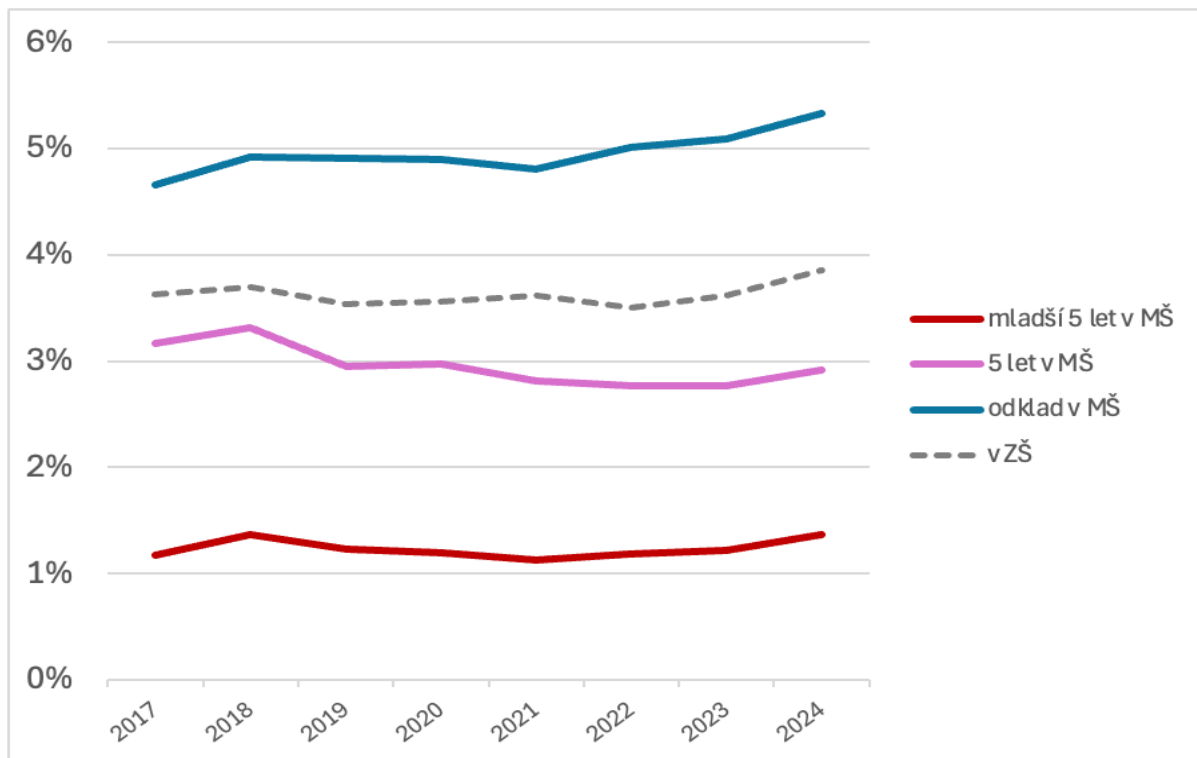
	celkem v MŠ	mladší 5 let	5 let	odklad	v ZŠ
2024	2,1	1,4	2,9	5,3	3,9
2023	1,9	1,2	2,8	5,1	3,6
2022	1,9	1,2	2,8	5,0	3,5
2021	1,9	1,1	2,8	4,8	3,6
2020	1,9	1,2	3,0	4,9	3,6
2019	1,9	1,2	2,9	4,9	3,5

¹⁵ Účast dětí na předškolním vzdělávání: <http://www.vyzkum-mladez.cz/cs/statistika/indikator/87-ucast-deti-na-predskolnim-vzdelavani>

2018	2,1	1,4	3,3	4,9	3,7
2017	2,0	1,2	3,2	4,7	3,6

Zdroj: MŠMT, kvalifikované odhady ředitelů počtu romských dětí v MŠ

Graf 1 – podíl romských dětí, respektive žáků, v dané skupině (% , 2017–2024)

Zdroj: MŠMT, kvalifikované odhady ředitelů počtu romských dětí v MŠ

Kromě mateřské školy může povinné předškolní vzdělávání probíhat i v přípravné třídě základní školy.¹⁶ Dle § 47 školského zákona může být přípravná třída zřízena pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.¹⁷ Počet dětí vzdělávaných v přípravných třídách v čase výrazně stoupá. Romské děti tvořily v první polovině sledovaného období, tedy v letech 2017 až 2020, v průměru 19 % ze všech dětí v přípravných třídách, v druhé polovině, v letech 2021–2024, průměrný podíl klesl na 17 %.

Tabulka 3 – přípravná třída, počty a podíl (2017–2024)

	romské děti	všechny děti	podíl romských dětí (%)
2024	1221	7382	17
2023	1170	7342	16
2022	1122	6731	17
2021	1014	5492	18

¹⁶ Dle novely školského zákona budou přípravné třídy od 1.9. 2029 zrušeny.

¹⁷ MŠMT, Nejčastější dotazy k předškolnímu vzdělávání: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/nejcastejsi-dotazy-k-predskolnimu-vzdelavani-aktualizace-k>

2020	905	4611	20
2019	900	4573	20
2018	541	3318	16
2017	788	3635	22

Zdroj: MŠMT, kvalifikované odhady ředitelů počtu romských dětí v MŠ

Kvůli formě sběru kvalifikovaného odhadu počtu romských dětí **není možné jednoznačně určit počet romských dětí ve věku pěti let, které plní povinnost předškolního vzdělávání.**

První limit představují **přípravné třídy**, ve kterých je součástí sběru je pouze odhad romských dětí v přípravné třídě nehledě na jejich věk. Není tak možné odlišit v rámci odhadu počtu romských dětí v přípravné třídě od sebe děti pětileté a děti s odkladem povinné školní docházky. K dispozici jsou pouze odhady na základě dostupných informací, pro sběr za rok 2024 jsou následující:

- Aby v roce 2024 byly romské děti v předškolním vzdělávání zastoupeny ve stejné míře, jako jsou v základním vzdělávání, muselo by se ho účastnit kromě pětiletých romských dětí v mateřské škole dalších zhruba tisíc jinou formou, tedy např. v přípravné třídě. Vzhledem k tomu, že v roce 2024 byl celkový počet romských dětí v přípravné třídě 1 221, je takový scénář teoreticky možný, není ale pravděpodobný. Pokud by bylo věkové složení romských dětí stejné, jako je složení dětí z obecné populace, znamenalo by to, že v roce 2024, kdy tvořily pětileté děti v přípravné třídě 29 % (tento údaj – bez etnické příslušnosti – je MŠMT znám ze statistických výkazů), by je navštěvovalo 354 pětiletých dětí. V této variantě by připočtení pětiletých romských dětí v přípravné třídě k pětiletým romským dětem v mateřské škole zvýšilo účast romských dětí na povinném předškolním vzdělávání minimálně.

Tabulka 4 – věkové složení dětí v přípravné třídě

	podíl pětiletých v celkové populaci (%)	odhad počtu romských pětiletých dětí
2024	29	354
2023	27	314
2022	27	302
2021	26	262
2020	22	196
2019	22	194
2018	3	16
2017	5	38

Zdroj: MŠMT, kvalifikované odhady ředitelů počtu romských dětí v MŠ

Další skupinou dětí, u které **není známý odhad zastoupení romských dětí, jsou děti s individuálním vzděláváním** podle § 34b školského zákona. V letech 2019 až 2025 byl celkový počet těchto dětí každoročně zhruba 2 500. Pro individuální vzdělávání dítěte stačí, aby zákonný zástupce nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku nebo v jeho průběhu mateřské škole oznámil, že dítě bude individuálně vzděláváno. Ředitel školy vždy doporučí oblasti, v nichž dítě má být individuálně vzděláváno. Pokud zákonný zástupce zajistí účast dítěte u ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů vzdělávání (kde mateřská škola případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání), nelze v průběhu školního roku ředitelem školy individuální vzdělávání nehledě na jeho kvalitu ukončit. Přestože je individuální vzdělávání dítěte formálně

postaveno na roveň pravidelné denní docházce do mateřské školy (přípravné třídy), není s ní zcela srovnatelné. To, že individuálně vzdělávané děti nedocházejí do mateřské školy, zároveň znamená, že o nich ředitel MŠ nemá dostatečné množství informací pro učinění kvalifikovaného odhadu o jejich případné příslušnosti k romské menšině. Počet romských dětí s individuálním vzděláváním je tudíž neznámý.

Posledním limitem datového popisu situace předškolního vzdělávání a včasné péče jsou **dětské skupiny** (dále „DS“). Ty neposkytují předškolní vzdělávání, jelikož se jedná primárně o služby péče, avšak i tak v nich dochází k rozvoji dítěte. DS spadají do gesce MPSV, tudíž v nich neprobíhá sběr kvalifikovaných odhadů počtu romských dětí řediteli a o počtu romských dětí v DS tak nejsou dostupné informace. Nicméně vzhledem k vyšší finanční náročnosti dětských skupin a podmínce vazby rodičů na trh práce, v kombinaci s vyšší mírou sociálního znevýhodnění mezi romskými rodiči, není pravděpodobné, že by zastoupení romských dětí v DS bylo vysoké.

Celkově lze **na základě dostupných dat jednoznačně konstatovat, že účast romských dětí na předškolním vzdělávání je jednoznačně nižší, než je tomu u celkové populace.** To platí především pro děti ve věku 3 a 4 let, ale i pro pětileté děti, na které se vztahuje povinnost předškolního vzdělávání. Dostupná data navíc nezohledňují míru skutečné docházky dítěte do MŠ, respektive míru absence. V této souvislosti lze poukázat na výzkum Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, v jehož rámci dotazované ředitelky MŠ docházku sociálně znevýhodněných dětí označovaly jako „nepravidelnou až sporadickou“.¹⁸ Funkce předškolního vzdělávání připravovat děti na základní vzdělávání a srovnávat mezi dětmi rozdíly ve školní připravenosti není tak pro romské děti naplňována v celém svém potenciálu. Ilustruje to i fakt, že romské děti jsou výrazně nadreprezentovány mezi dětmi s odkladem školní docházky.

Tato kapitola se zaměřovala na děti charakterizované jako romské, nikoliv sociálně znevýhodněné, a to z důvodu, že je takto zaměřen i rozsudek ESLP *D.H. a ostatní proti ČR*. Nicméně problematika romské etnicity a sociálního znevýhodnění je v tomto kontextu úzce spjatá, stejně jako jsou řešení.

¹⁸ Ověření dopadů zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání, 2021. https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2023/03/Vysledek_TITSMST801_01_Zaverecna_zprava_final.pdf

Oblast 1: Včasný nástup do mateřské školy

I. bariéra: nízký zájem a nedůvěra na straně rodičů

Včasný nástup do MŠ vyžaduje přihlášení dítěte do MŠ jeho zákonnými zástupci ještě před vznikem povinnosti účasti na předškolním vzdělávání, tedy přihlášení dobrovolné ve věku dítěte nižším než 5 let. Bariérou tedy může být i nízký zájem a důvěra ve vzdělávací instituce na straně rodičů dítěte. Důvody nízkého zájmu a absence důvěry mohou být různé, mohou vznikat v souvislosti např. s přesvědčením, že péče o malé děti má probíhat v rodině, případně s nízkým povědomím o významu a prospěšnosti předškolního vzdělávání, nebo s obavami z očekávaného přístupu zaměstnanců MŠ k dítěti romského původu.

II. bariéra: informovanost o právech, povinnostech a administrativních postupech

Dalším předpokladem je dostatečná informovanost zákonných zástupců o jejich právech a povinnostech. Je nutné vnímat, že samotný zápis do MŠ představuje administrativně náročný úkol, který je sám o sobě pro sociálně znevýhodněné rodiny bariérou. Je důležité znát termín zápisu, jaké jsou pro něj potřebné dokumenty a jak je získat. Rodiny se sociálním znevýhodněním často nejsou plně informované o svém právu na umístění dítěte do mateřské školy (k DS viz dále, str. 15) a správních postupech, které v situaci nepřijetí dítěte do MŠ následovat. Tuto skutečnost lze ilustrovat nedostatečnou informovaností romských rodičů žijících v sociálně vyloučených lokalitách¹⁹.

Zavedení informační podpory pro rodiče dětí ze sociálně vyloučených lokalit za účelem zvýšení účasti těchto dětí na předškolním vzdělávání a institucionální péči je součástí strategických dokumentů České republiky²⁰.

V případech, kde nabídka míst ve veřejné MŠ nepřevyšuje výrazně poptávku v dané lokalitě, je pro úspěšné umístění dítěte mladšího věku do MŠ nutné na straně rodičů dítěte postupovat v procesu přihlašování dítěte do MŠ iniciativně. Příkladem může být podání přihlášky do více MŠ nebo kontaktování obecního úřadu se žádostí o pomoc s hledáním místa pro dítě v MŠ. V takových situacích z důvodů nižší informovanosti rodičů nemusí dojít ke včasnému nástupu dětí se sociálním znevýhodněním do MŠ.

III. bariéra: náročnost předkládání potvrzení o očkování

Z dotazů veřejnosti, které jsou adresovány MŠMT, se jako bariéra ukazuje povinnost doložit potvrzení o splnění očkovací povinnosti, což je povinná příloha žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání, s výjimkou posledního povinného ročníku předškolního vzdělávání. Jelikož je povinná příloha součástí přihlášky, je nutné toto potvrzení dokládat pro každou MŠ, do které je dítě přihlašováno. Potvrzení obvykle vydává registrující praktický lékař pro děti a dorost za poplatek. Výši poplatku určuje lékař, jelikož se nejedná o úkon hrazený zdravotní pojišťovnou, a může být účtován zvlášť za každé vydané potvrzení. Pokud dítě nemá registrujícího lékaře, nebo pro rodinu poplatek za vystavení potvrzení představuje významný finanční náklad, snižuje se pravděpodobnost včasného nástupu dítěte do MŠ.

¹⁹ Monitorovací zpráva občanské společnosti o implementaci národní strategie romské integrace v České republice (str. 49, 2019) <https://iqrs.cz/wp-content/uploads/2015/12/rcm-2018-c1-czechia-local-electronic-published.pdf>

²⁰ Strategie rodinné politiky 2024–2030 (str. 85) <https://www.mpsv.cz/cms/documents/7089938a-47b1-829d-b9ce-a8b04dd5406f/Strategie+rodinn%C3%A9+politiky+2024-2030.pdf>

IV. bariéra: trvalý pobyt a nástup během školního roku

Specifické důsledky pro zápis do MŠ má také bytová nouze, ve které se část rodin nachází. Z dostupných dat víme, že v bytové nouzi se nachází přibližně 161 tisíc lidí, z nichž 62 tisíc tvoří děti do 18 let.²¹ Bytová nouze může vést k bydlení v nestandardních podmínkách, jako např. v azylovém domě, což může znamenat nemožnost nahlášení skutečného bydliště rodiny jako místa trvalého pobytu dítěte. Tím dítěti v odpovídajícím věku nevzniká nárok na umístění do předškolního zařízení v místě bydliště.

Bytová nouze zároveň vede k vyšší míře migrace, a tedy nutnosti nástupu dítěte do MŠ v průběhu školního roku mimo vyhlášený termín zápisu do MŠ. Absence hlášeného trvalého pobytu v místě skutečného bydliště může komplikovat včasný nástup nejen v těch obcích, ve kterých poptávka přesahuje počet míst v MŠ. Nedostačující kapacity nepředstavují problém ve všech obcích, dle zprávy UNICEF, MPSV a MŠMT²² se týkají regionálně zejména Moravskoslezského a Středočeského kraje. Zároveň se může jednat o problém i v některých případech přijímání do MŠ s volnou kapacitou v průběhu školního roku, jelikož bez trvalého pobytu v dané obci může být menší pravděpodobnost, že bude žádosti o přijetí dítěte vyhověno.

V. bariéra: finanční náročnost předškolního vzdělávání

S nástupem do MŠ, především dříve než v povinném předškolním roce, jsou spojeny finanční náklady. Jedná se především o úplatu za vzdělávání, úplatu za školní stravování, materiální vybavení dítěte a příspěvky na kulturní, sportovní a další aktivity. Jednotlivé úhrady se od sebe vzájemně liší v postupu v případech, kdy tyto náklady představují pro dítě bariéru pro nástup do MŠ.

Úplata za vzdělávání v MŠ je poplatek, který hradí zákonní zástupci za účast dítěte na předškolním vzdělávání. Pro děti, které plní povinný rok předškolního vzdělávání či mají odklad povinné školní docházky, je předškolní vzdělávání povinné a tudíž bezplatné. Výši úplaty stanovuje zřizovatel školy, většinou obec, a to do maximální zákonem stanovené výše. Ta je za měsíc stanovena na 8 % základní sazby minimální mzdy, která je platná v době stanovení měsíční výše úplaty. Úplata za vzdělávání je fakticky využívána na hrazení provozních nákladů, např. nákupy drobného vybavení. V případě, že zákonní zástupci pobírají určité sociální dávky, musí být od úplaty osvobození. Osvobozením vzniklý ušlý příjem by měl proto MŠ kompenzovat zřizovatel. Ten tak ale nemusí činit v dostatečné míře, čímž MŠ postrádají motivaci o možnosti osvobození od úplaty rodiny informovat. O frekvenci této praxe nejsou na celostátní úrovni dostupná data. Byla nicméně popsána neziskovou organizací Platforma pro včasnou péči, která zastřešuje organizace, které se věnují včasné péči napříč Českou republikou.

Navíc v případě, že do určité MŠ dochází vysoký podíl dětí s tímto nárokem, může dojít k takovému poklesu příjmů, který pro MŠ představuje překážku pro zajištění kvalitního vzdělávání. Někteří zřizovatelé a MŠ tak mohou ve snaze o vyvážení tohoto výpadku přistupovat k plošnému stanovení úplaty za vzdělávání do maximální zákonem stanovené výše. Předškolní vzdělávání se tak může stávat méně finančně dostupné pro širší okruh rodičů.

Úplata za školní stravování je poplatek, který hradí zákonní zástupci za stravování dítěte ve škole. Výše této úplaty je stanovena finančním normativem, přičemž právními předpisy není stanoven nárok na snížení nebo prominutí úplaty, ale o snížení nebo prominutí úplaty může rozhodnout

²¹ <https://socialnibydleni.org/wp-content/uploads/2024/10/Cesko-na-krizovatce-Zprava-o-vyloucení-z-bydlení-2024.pdf> socialnibydleni.org/wp-content/uploads/2024/10/Cesko-na-krizovatce-Zprava-o-vyloucení-z-bydlení-2024.pdf

²² Simonová, J., Brožová, K., Straková, J., Holečková, P. (2024). *Mapování nabídky a poptávky po formálních a neformálních službách předškolního vzdělávání a péče*. <https://www.mpsv.cz/tsi-projekt-vytvoreni-komplexniho-monitorovaciho-a-evaluacniho-ramce-pro-predskolni-vzdelavani-a-peci-v-cr>

ředitel školy (zařízení školního stravování). Hrazení nákladů na školní stravování dětí z potřebných rodin mají umožňovat dvě dotační výzvy, Výzva na podporu účasti dětí na předškolním vzdělávání²³ a Potravinová pomoc dětem v sociální nouzi²⁴. Ty se od sebe vzájemně liší gestorem (MŠMT a MPSV), pravidly i příjemci. Samotné programy tak mají nízký záchyt, podle kvalifikovaných odhadů je podpořeno pouze cca 10 % z potřebných dětí²⁵, i když pozitivní vliv samotného opatření na účast dětí na vzdělávání je dle dostupných informací jednoznačný²⁶. V současné době je navíc zapojení do programů finanční podpory stravování rozhodnutím každé MŠ, pokud se tedy daná MŠ žádného programu neúčastní, individuální potřebné dítě v dané MŠ nemůže být podpořeno.

Materiální vybavení dítěte pro účast na předškolním vzděláváním, např. vhodné oblečení a přezuvky, momentálně není možné systémově hradit vyjma dávky mimořádné okamžité pomoci, která je v některých individuálních případech využitelná pro uhrazení vybavení.

Finanční příspěvky na kulturní, sportovní a další podobné aktivity, případně příspěvky na provozní náklady či materiální dary nemohou dle zákona představovat podmínku pro účast dítěte na vzdělávání. Pokud je ale zákonný zástupce odmítá či nemůže hradit, existuje riziko společenského normativního nátlaku a související stigmatizace. Pokud se jedná o aktivity, které nejsou součástí školního vzdělávacího programu, jsou to aktivity dobrovolné a mohou být zpoplatněny. Dítě se bez dodatečných řešení při neuhrazení příspěvku nemůže těchto aktivit zúčastnit a tím může být vylučováno z kolektivu a ztrácet příležitost k rozvoji.

Dle výzkumu zaměřujícího se na nízkopříjmové rodiny 35 % rodin pobírajících příspěvek na dítě z finančních důvodů omezilo volnočasové aktivity dětí.²⁷ Aktuálně není dostupný výzkum komplexně popisující důsledek finanční náročnosti účasti na předškolním vzdělávání v souvislosti s vybíráním dobrovolných příspěvků na kulturní, sportovní či jiné aktivity nad rámce školního vzdělávacího programu, avšak nezisková organizace Platforma pro včasnou péči sesbírala zkušenosti mapující situaci v terénu. Dle popsaného představují tyto finanční příspěvky pro sociálně slabší rodiny významnou bariéru, která má za důsledek kvůli vysoké míře stigmatizace ekonomického znevýhodnění absenci dětí z předškolního vzdělávání ve dnech, kdy jsou příspěvky vybírány nebo v den konání akce, která je z nich hrazena.

VI. bariéra: předsudky a riziko vzniku segregace

Možnou bariérou pro skutečnou účast dítěte na předškolním vzděláváním, která se může vyskytovat v povinném roce předškolního vzděláváním, je naplňování této povinnosti individuálním vzděláváním. Vzhledem k nízké míře regulace je individuální vzdělávání pro optimální rozvoj dítěte z nepodnětného prostředí nevhodné.

V současnosti je kvůli relativně nízké účasti romských dětí na předškolním vzděláváním nízký počet MŠ, ve kterých by romské děti představovaly třetinový a vyšší podíl. Nicméně lze vzhledem k problematice etnické segregace v základním školství předpokládat, že pokud by došlo k nárůstu účasti romských dětí na předškolním vzděláváním, vzrostlo by i riziko vzniku segregovaných MŠ.

²³ <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/vyzva-na-podporu-ucasti-deti-na-predskolnim-vzdelavani-v>

²⁴ <https://www.esfcr.cz/obedy-do-skol>

²⁵ Korbel, V., J. Zeman, M. Škvrňák. Obědy zdarma mají prokazatelné výsledky Ukazujeme, jak systém nastavit v Česku. (2024) <https://www.paqresearch.cz/post/obedy-zdarma-maji-prokazatelne-vysledky-navrhujeme-jak-system-nastavit-v-cesku/>

²⁶ Obědy do škol v OPZ+: Vyhodnocení přínosů a zkušeností škol (MPSV, 2024) https://www.esfcr.cz/documents/21802/20710500/1_Ob%C4%9Bdy+do+%C5%A1kol+v+OPZ%2B_vyhodnocen%C3%AD+2024.pdf/f058e6e1-0937-42ea-b52b-27e551d1a393?t=1722928763297

²⁷ Höhne, S., Paloncyová, J., Křečková Tůmová, N. (2024). *Nízkopříjmové rodiny s dětmi*. RILSA, Praha. https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_571.pdf

VII. bariéra: potřebné kapacity

Posledním předpokladem pro včasný nástup, tedy nejpozději od 3 let dítěte, do předškolního vzdělávání jsou dostatečné kapacity veřejných MŠ v dopravně dostupné vzdálenosti od bydliště. Tato bariéra se objevuje pouze v některých lokalitách, především ve velkých městech. Pokud v místě bydliště kapacity nejsou dostatečné, může tento nedostatek dopadat především na rodiny se sociálním znevýhodněním, které navíc nemají ani možnost umístit dítě do finančně nákladnějších alternativ k veřejné MŠ, jako jsou soukromé MŠ nebo DS.

Aktuální novela zákona o poskytování péče o dítě v dětské skupině stanovila, že od ledna 2026 má obec povinnost zajistit podmínky pro péči o dítě na žádost rodiče ode dne dosažení 3 let věku dítěte. Tato povinnost nicméně vzniká tehdy, pokud nebylo vyhověno žádosti rodiče o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání ve spádové MŠ podané v termínu zápisu, žádost rodiče o zajištění podmínek pro výchovnou péči o dítě je podána ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí o nepřijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání a dítě i rodiče splňují podmínky pro přijetí do DS (tedy povinné očkování a typicky vazba rodiče na trh práce). Fakticky to tak znamená, že obec buď zajistí místo v MŠ nebo ve vlastní nebo externí DS, nebo nabídne úhradu nákladů za zajištěnou péči rodičům. Zde je nutné vnímat, že pro rodiny sociálně znevýhodněné se jedná o extrémně náročný postup, který s velkou pravděpodobností nebudou schopny zvládnout bez podpory a zároveň nemusí naplňovat podmínky pro péči v DS.

Navrhovaná opatření

I. bariéra: nízký zájem a nedůvěra na straně rodičů

Odpovědný gestor: **MŠMT**

1. Zvýšení informovanosti rodičů o přínosu předškolního vzdělávání a péče již od nízkého věku dítěte, o povinném předškolním vzdělávání, o podobě zápisu a o možném využití osvobození od úplaty za vzdělávání skrze mediální kampaň a oslovování rodičů dalšími profesemi, jako jsou např. pracovníci Úřadu práce, sociální pracovníci či lékaři.
2. Bude-li zaveden jednotný registr dětí a žáků (v závislosti na legislativním procesu), pak pomocí sdílení dat o příjemcích dávek s MPSV zjednodušit proces (nárokového) osvobození od úplaty za vzdělávání pro beneficienty.
3. Podpora spolupráce sociálních aktivizačních služeb (dále „SAS“) a MŠ za účelem motivace ke včasnému nástupu dítěte do MŠ prostřednictvím využívání multidisciplinárního přístupu k rodině a dětem a zajišťování podpůrných terénních aktivit typu doprovody do MŠ nebo spolupráce na vytipování a zapojování rodin a dětí, které do MŠ zatím nechodí.

Odpovědný gestor: **MPSV**

4. Pokračovat ve vyhlašování Národního dotačního titulu Rodina, jehož cílem je podpora služeb pro rodiny, které mají preventivní a podpůrný charakter.

Podporované služby mají posilovat rodičovské kompetence, zkvalitňovat rodinné vztahy, podporovat rodiny v péči o děti, v jejich výchově a při sladění práce a rodiny, a napomáhat při předcházení rizikových situací v rodině, řešit krizové situace v rodině, a to včetně domácího násilí, týrání a zneužívání dětí. Cílem je poskytnout komplexní pomoc rodině jako celku (tj. širší rodině včetně dětí a prarodičů, náhradních rodin) a posilovat význam rodiny pro společnost. Mezi podporované aktivity patří např. rozvoj spolupráce NNO, OSPOD, škol a dalších subjektů při práci s konkrétními rodinami a dětmi nebo doprovázení rodin s ohroženým dítětem.²⁸

5. V zákoně o sociálně-právní ochraně dětí legislativně ukotvit možnost, aby některé úhradové sociální služby namísto klienta (dítěte, resp. rodiče s dětmi) hradil za vymezených podmínek (např. poskytování sociální služby stanovené v individuálním plánu ochrany dítěte, majetkový test) obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Odpovědný gestor: **MZdr**

6. Šíření informací o významu předškolního vzdělávání v porodnicích.
 - a. Zapojení porodních asistentek a sociálních pracovníků v porodnicích do předávání informací o významu předškolního vzdělávání pro vzdělávací úspěch dítěte. Možné šíření informačního letáku.
 - b. Zvážení rozšíření stávajících projektů zaměřených na rodičovské kompetence, jako je projekt „Úsměv mámy“ realizovaný Národním ústavem duševního zdraví, o

²⁸ Více zde: [Dotace na podporu rodiny pro nestátní neziskové organizace v dotačním řízení Rodina | MPSV](#).

komponentu informující o významu předškolního vzdělávání pro vzdělávací úspěch dítěte.

II. bariéra: informovanost o administrativních postupech a III. bariéra: náročnosti předkládání potvrzení o očkování

Odpovědný gestor: **MŠMT**

7. Zahájení diskuze se zapojením relevantních odborných a politických aktérů o realizovatelnosti rozšíření povinného předškolního vzdělávání pro děti ve věku 4 let.
8. Snížení administrativní náročnosti zápisu do MŠ:
 - a. Zahájení diskuze se zapojením relevantních odborných a politických aktérů o legislativní úpravě procesu zápisu dítěte do MŠ. Stávající legislativní úprava stanoví povinnost ředitele určit termín a místo zápisu k předškolnímu vzdělávání, což neodpovídá povaze řízení o přijetí dítěte ke vzdělávání jakožto správního řízení na žádost. V praxi pak dochází ke směšování formálního řízení a věcného vyhodnocení připravenosti dítěte na vzdělávání; možná řešení:
 - i. Umožnění přihlašování k zápisu pomocí jednotného digitálního systému včetně zachování podpory rodinám, pro které by tento typ zápisu mohl být bariérou, včetně propojení s údaji o splnění očkovací povinnosti dětí;
 - ii. Zvážení změn procesu přijímání ke vzdělávání, např. přenesením procesu přijímání dítěte ze školy na zřizovatele školy (obec), z důvodů možného pozitivního dopadu vyšší míry transparentnosti procesu přijímání ke vzdělávání a politické zodpovědnosti, nebo takovou organizaci přijímání ke vzdělávání, aby nedocházelo k nevhodnému věcnému posuzování připravenosti dítěte ke vzdělávání.
 - b. Osvětová činnost vůči MŠ a zákonným zástupcům ohledně MŠMT doporučeného postupu pro předkládání potvrzení o provedení očkování. Informování o doporučeném postupu bylo již zahájeno v květnu 2025 dopisem vrchního ředitele sekce vzdělávání a mládeže, který doporučuje v případě podávání přihlášky na více MŠ využívat možnosti pořídit úředně ověřenou kopii, či provést autorizovanou konverzi a potvrzení doručit v elektronické podobě. Tím by mělo dojít ke snížení finančních nákladů na straně zákonných zástupců.
 - i. Navazující osvětová kampaň by se měla věnovat komunikaci doporučeného postupu vůči cílové skupině pomocí mediálních výstupů, sociálních médií, letáků poskytnutých SAS a dalších komunikačních kanálů.
9. Aktualizace, příp. vytvoření a dále šíření osvětového letáku určeného pro romské rodiče s popisem jejich práv týkajících se zápisu do MŠ a s informacemi, kam se mohou obrátit, pokud se setkají s diskriminační praxí.

Odpovědný gestor: **MZdr**

10. Zvyšování informovanosti rodičů prostřednictvím zdravotnických pracovníků..

- a. Distribuce informačního letáku o předškolním vzdělávání pediatrům a dalším lékařům, vytvořeného ve spolupráci s MŠMT, MPSV a spolupracujícími nevládními neziskovými organizacemi. Leták bude obsahovat informace o významu včasného nástupu a docházky do předškolního vzdělávání, zápisu, povinném ročníku, možnostech finanční podpory a dostupných sociálních službách.
- b. Publikace článku v odborném časopise pro pediatrii s doporučením šíření letáku a informací o předškolním vzdělávání.
- c. Představení letáku na odborných konferencích a kongresech pediatrů.
- d. Vytvoření a nabídka webináře pro pediatrii a další zdravotnické pracovníky, zaměřeného na identifikaci potřebných rodin a šíření informací o předškolním vzdělávání. Webinář bude dobrovolný a zdarma, s distribucí informací prostřednictvím Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví a dalších relevantních organizací.

11. Zjednodušení procesu předkládání potvrzení o očkování

- a. Zajištění možnosti získání potvrzení o očkování skrze aplikaci EZKarta, která je napojena na Národní zdravotnický informační systém. V rámci aplikace by měla být vytvořen přístup k potvrzení o absolvování očkování dle očkovacího kalendáře s možností předání potvrzení jako elektronického dokumentu, jehož pravost lze ověřit vzhledem k elektronické pečeti.

Možnost tisku a úředního ověření potvrzení přes CzechPOINT pro rodiče, kteří nemají přístup k digitálním nástrojům.

- b. Zvážení možnosti přímého přístupu mateřských škol k získání potvrzení o očkování z aplikace EZkarta za předpokladu zajištění ochrany osobních a zdravotních údajů.

Vhodné budoucí propojení s plánovanou digitalizací zápisů do MŠ.

12. Zajištění přístupu ke zdravotní péči pro děti bez registrujícího pediatra.

- a. Vypracování návodu pro rodiče, MŠ a sociální služby, jak postupovat při potížích s nalezením pediatra (včetně možnosti kontaktování zdravotní pojišťovny, využití webu Ministerstva zdravotnictví nedostupnapece.mzcr.cz a možnosti poskytnutí péče v nemocnicích včetně očkování a případného vydání potvrzení).
- b. Podpora zřizování pediatrických ambulancí v nemocnicích, které mají nevyužité kapacity dětských oddělení.

IV. bariéra: trvalý pobyt a nástup během školního roku

Odpovědný gestor: **MŠMT**

- 13. Zahájení debaty o řešení problematiky trvalého pobytu ve spojitosti s nárokem na rovný přístup ke vzdělávání a právem na přednostní přijímání do spádové MŠ. Některé děti předškolního věku nemohou mít hlášený trvalý pobyt na adrese svého skutečného bydliště (např. kvůli uzavření podnájemní smlouvy, bydlení v azylovém domě a další), čímž je ohroženo právo na rovný přístup ke vzdělávání.

14. Informování veřejných zřizovatelů, ředitelů MŠ, rodičů a dalších relevantních aktérů o možnostech zajištění přístupu ke vzdělávání dětem, které dosáhly před začátkem školního roku nejméně věku 3 let a které mají místo trvalého pobytu (v případě cizinců místo pobytu) v příslušném školském obvodu nebo jsou v tomto obvodu v dětském domově, i v průběhu školního roku.

- a. Zvážení legislativní úpravy nároku na přijetí na školu při přijímání na MŠ v průběhu školního roku.

V. bariéra: finanční náročnost předškolního vzdělávání

Odpovědný gestor: **MŠMT**

15. Sjednání způsobu hrazení školního stravování potřebným dětem za spolupráce MŠMT a MPSV, snížení administrativní náročnosti procesu vynecháním prostředníka (neziskové organizace či kraje), čímž dojde k napřínění toku financí mezi státem a školou, respektive školní jídelnou, a snížení náročnosti získání podpory pro potřebné zákonné zástupce.

- a. Variantním řešením by bylo stanovit osvobození od úplaty za školní stravování, analogicky jako tomu je u úplaty za vzdělávání.

16. Mapování důsledků rozšíření nároku na osvobození od úplaty za vzdělávání.

- a. Zmapování situace, tedy zjištění skutečného počtu žádostí o osvobození od úplaty, počtu žádostí, kterým bylo vyhověno, výše úplaty za vzdělávání, zda a do jaké míry je pokles příjmů kompenzován mateřské škole zřizovatelem, analýza těchto dat na úrovni obcí a jednotlivých škol.
- b. Upozornění zřizovatelů na negativní dopady pro MŠ v případě nedostatečné kompenzace vzniklého poklesu příjmů, součást metodického vedení zřizovatelů.

17. Dodatečné náklady na účast na předškolním vzdělávání:

- a. Informování rodičů o nepřípustnosti povinného vybírání dodatečných nákladů (kapesníčky, šťávy, ...), a zřizovatele a školy o negativních dopadech této praxe na rovný přístup ke vzdělávání.
- b. Zmapování výběrovým šetřením a následné vytvoření metodické informace ohledně praxe rodičovských sdružení a klubů při MŠ, které slouží k vybírání příspěvků, které jsou pak využívány k hrazení kulturních a dalších aktivit a zároveň mohou vést k vylučování některých dětí z těchto aktivit či přímo ze vzdělávání.
- c. Větší zapojení ČŠI v kontrolách praxe vybírání poplatků a materiálních příspěvků nad rámec stanovený zákonem v rámci inspekční činnosti v MŠ.
- d. Návrh řešení financování opodstatněných dodatečných nákladů (přezuvky, stravování, výdaje nesouvisející s naplňováním školního vzdělávacího programu) v rámci stanovení dalších finančních prostředků na další nezbytné výdaje k zajištění rovného přístupu ke vzdělávání.

VI. bariéra: předsudky a riziko vzniku segregace

Odpovědný gestor: **MŠMT**

18. Omezení individuálního vzdělávání regulací individuálního vzdělávání v povinném předškolním vzdělávání podobně jako během povinné školní docházky, tedy nastavení podmínky minimálně středoškolského vzdělání osoby, která vzdělávání zajišťuje, pravidelné posouzení vzdělávání ze strany školy a možnost školy individuální vzdělávání přerušit při nedostatečné úrovni osvojování očekávaných výstupů.
19. Podpora rovnoměrného rozdělení sociálně znevýhodněných a romských dětí mezi jednotlivé MŠ v obci, aby nedocházelo k segregaci, a to pomocí např. metodické podpory veřejných zřizovatelů v zavádění opatření pro předcházení segregace, jako je koordinace zápisů do MŠ, síťování ředitelů a ředitelů MŠ a dalších relevantních aktérů, podpora romských rodičů v zapisování dětí do spádových MŠ pro předcházení segregace, práce s majoritními rodiči atd.
 - a. Již schválenou zákonnou změnou bude povinné slučování škol až do hranice minimálního počtu 180 dětí/žáků. Tato změna nabývá účinnosti od 1.1.2026 s tříletým obdobím splnění povinnosti. Při spojení více MŠ se bude jednat o velké celky, ve kterých bude rozdělování dětí mezi jednotlivé třídy organizačním opatřením ředitele. Ředitel MŠ tak bude moci značně ovlivnit vznik, předcházení i řešení segregace.

VII. bariéra: potřebné kapacity

Odpovědný gestor: **MŠMT**

20. Zajištění dostatečných kapacit MŠ:
 - a. Nastavení účinnějšího určování a predikce budoucích potřebných kapacit MŠ ze strany zřizovatelů za podpory MŠMT tak, aby byl zohledněn demografický vývoj, vnitřní migrace mezi obcemi a dojíždění do MŠ z jiných obcí, zvážení legislativní úpravy; to za využití již prosazené změny vymezení školských obvodů (§ 178 a § 179 školského zákona), které budou vedeny v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí. Využita bude také analýza projekce počtu osob, dětí v mateřských školách a naplnění kapacit v období do roku 2035 za ORP.²⁹
 - b. Mapování a cílená podpora budování kapacit včasné péče a předškolního vzdělávání v místech s indikovaným nedostatkem.
 - c. Zajištění vymahatelnosti u povinnosti obcí zřídit dostatečné kapacity předškolního vzdělávání a péče.
21. Naplnění míst v MŠ uvolněných v důsledku klesající demografické křivky a omezení odkladů povinné školní docházky, využití těchto míst pro zvýšení účasti dětí, které jsou nyní v předškolním vzdělávání účastny v menší míře (dětí romského původu nebo se sociálním znevýhodněním) na předškolním vzdělávání. Vzhledem ke způsobu financování pedagogické práce v mateřských školách je oslabena motivace škol doplňovat kapacity tříd (financování škol není přímo odvozeno od počtu vzdělávaných dětí). Řešením je využití nástrojů indexového financování jako „motivace“ škol k udržování vyššího počtu dětí.

²⁹ <https://experience.arcgis.com/experience/2eb52a08a0c941d394901bf477781b1c>

Oblast 2: Pravidelná docházka a kvalita předškolního vzdělávání

I. bariéra: vyšší náročnost poskytování vzdělávání

Vyšší podíl sociálně znevýhodněných mezi dětmi dané MŠ pro školu znamená vyšší náročnost poskytování předškolního vzdělávání. Tato vyšší náročnost, pokud má být zachován rovný přístup ke vzdělávání, vyžaduje odpovídající navýšení personálních kapacit a materiální podpory pro adekvátní zajištění potřeb dětí. Vzdělávání budoucích pedagogických pracovníků, jejich další vzdělávání při výkonu profese a další podpora potřeb pedagogů by také měla odpovídat specifikům poskytování předškolního vzdělávání dětem se sociálním znevýhodněním.

II. bariéra: skutečná docházka a kvalita vzdělávání

Pro přínos předškolního vzdělávání pro děti se sociálním znevýhodněním jsou klíčovými předpoklady dostatečná účast dětí, ve smyslu jejich skutečné docházky, a kvalita vzdělávání zaměřující se na rozvoj jejich schopností a připravující je na jejich další vzdělávací a životní dráhu. Kompenzace speciálních vzdělávacích potřeb vznikajících v důsledku odlišného kulturního prostředí a životních podmínek je výrazně efektivnější při včasné identifikaci těchto potřeb a zahájení poskytování podpůrných opatření co nejdříve. Speciální vzdělávací potřeby mohou vznikat i v důsledku odlišného mateřského jazyka dětí, což vyžaduje adekvátní jazykovou podporu, aby se děti mohly plnohodnotně účastnit předškolního vzdělávání.

Pro včasný nástup a udržení pravidelné docházky do MŠ je důležitá spolupráce s rodinou, pro kterou v její plné šíři, obzvláště v případě dětí se sociálním znevýhodněním, nemají v současné době pracovníci MŠ dostatečné personální kapacity, kvalifikaci a profesní pověření.

Mateřské školy sice monitorují míru absence, avšak nevykazují ji MŠMT, a tak zatím není možné plně hodnotit závažnost tohoto problému. Ani v případě vysoké míry absence dětí v povinném předškolním roce není metodicky jasně daný postup pro pracovníky MŠ pro řešení tohoto problému.

III. bariéra: přechod z mateřské do základní školy

Přechod z MŠ do ZŠ je ve vzdělávací dráze dítěte důležitým momentem, ve kterém je nutné poskytovat adekvátní podporu pro plynulý přechod všech dětí, bez ohledu na případné sociální znevýhodnění. Prevence školního neúspěchu je obzvláště podstatná v kontextu omezování odkladů povinné školní docházky, ke kterému dojde během následujících let. Klíčovou roli zde hraje zajištění včasné identifikace a intervence speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzdělávacího neúspěchu po přechodu na základní školu.

Navrhovaná opatření

I. bariéra: vyšší náročnost poskytování vzdělávání

Odpovědný gestor: **MŠMT**

22. Zavedení indexového financování a využití možnosti financování dodatečných nákladů v rámci stanovení dalších finančních prostředků na další nezbytné výdaje k zajištění rovného přístupu ke vzdělávání v MŠ dle podílu dětí se sociálním znevýhodněním ve škole za účelem vyšší personální a materiální podpory v zajištění kvalitních podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání.
23. Zatraktivnění učitelské profese v MŠ a v oblastech s větším podílem sociálně znevýhodněných dětí (mzdové prostředky, snížené počty dětí, dostupné supervize, prevence vyhoření, důraz na wellbeing).
24. Vytvoření a diseminace nástroje pro identifikaci sociálně znevýhodněných dětí v MŠ a DS.

II. bariéra: skutečná docházka a kvalita vzdělávání

Odpovědný gestor: **MŠMT**

25. Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků v tématech odbourávání předsudků, sociokulturních specifik práce s romskými a se sociálně znevýhodněnými dětmi, práce s rodiči, vytváření bezpečného a inkluzivního prostředí, práce s heterogenním kolektivem, podpora identity dětí, spolupráce MŠ a sociálních a zdravotních služeb apod.:
 - a. V rámci počátečního (středoškolské, vyšší odborné a vysokoškolské) vzdělávání budoucích pedagogických pracovníků v MŠ;
 - b. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v MŠ, včetně metodické podpory v těchto oblastech, mj. v souvislosti s plánovaným omezováním odkladů povinné školní docházky.
26. Zahájení diskuze se zapojením relevantních odborných a politických aktérů o možnosti využití nástrojů ke zvýšení počtu pedagogických pracovníků v poměru k počtu dětí za účelem zlepšení kvality vzdělávání, důvěry v instituci, možnosti intenzivnější práce s dětmi a prevence vyhoření pedagogického personálu ve vybraných MŠ (indexování objemu pedagogické práce hrazené ze státního rozpočtu, tzv. PHmax).
27. Podpora pedagogické diagnostiky a spolupráce mezi MŠ a školskými poradenskými zařízeními při realizaci depistáží a screeningů přímo v MŠ za účelem včasné identifikace speciálních vzdělávacích potřeb, včetně odlišného mateřského jazyka, a nastavování intervencí a podpůrných opatření.
 - a. Zajištění metodické podpory pro pedagogy a zákonné zástupce, aby mohli cíleně pracovat s dětmi na rozvoji všech oblastí důležitých k plynulému přechodu do základní školy.
 - b. Pilotní ověřování institucionalizace speciálních pedagogů v MŠ.
 - c. Nastavení spádovosti pedagogicko-psychologických poraden vůči mateřským školám za účelem zajištění metodického vedení škol.

- d. Vytvoření a odpilotování uceleného intervenčního programu na podporu znevýhodněných dětí v MŠ, vyhlášení pokusného ověřování.
28. Podpora pozic spojujících působení ve třídě a v terénu s cílem podpořit zápis dítěte do MŠ a udržet následnou pravidelnou docházku:
- a. Návrh institucionalizace pozice (zajištění financování) sociálního pedagoga v MŠ;
 - b. Definování a zajištění činností, jako jsou vyhledávání rodin s dětmi, které se předškolního vzdělávání a péče dosud neúčastní, a to ve spolupráci se sociálními, zdravotními a dalšími službami, navázání kontaktu a získání důvěry rodičů pro zapsání dítěte do MŠ, podpora rodičů při zápisu mj. s administrativním procesem k přijetí dítěte do MŠ, podpora rodičů a dětí v pravidelné účasti, včetně intenzivní práce s rodinou při absenci, komunikace s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, odborné sociální poradenství a uplatňování metody case managementu při podpoře dětí a rodin;
 - c. Systémové řešení zajištění této podpory ve všech MŠ, včetně MŠ s nižším počtem dětí:
 - i. Sociálními pedagogy (tam, kde budou institucionalizováni);
 - ii. Jinými podpůrnými nebo specializovanými pozicemi;
 - iii. Motivací zřizovatelů k zajištění pomocí nepedagogických pozic.
29. Podpora většího zapojení romských pedagogů, např. stipendijní programy.
- a. Cílená podpora a zvyšování kvalifikace romských pracovníků, aby mohli působit na pozicích školních asistentů, asistentů pedagoga a pedagogů a zajištění větší diverzity pracovníků MŠ především v lokalitách s větším zastoupením romských dětí a rodin.
30. Motivace zřizovatelů prostřednictvím dotačních výzev a jejich metodické vedení k:
- a. zajištění koordinace oblastí vzdělávání, sociálních a zdravotních služeb;
 - b. zavedení podpůrných pozic, jejich případného sdílení a metodického vedení;
 - c. zprostředkování sdílení dobré praxe a propojování ředitelů a učitelů místních MŠ;
 - d. zajištění prevence segregace.
31. Absence dětí v předškolním vzdělávání
- a. Povinnost monitorování a vykazování absence.
 - b. Vypracování metodického doporučení k vysoké neúčasti, tzv. záškoláctví, u dětí ve věku povinného předškolního vzdělávání včetně postupu pro řešení nadměrné absence, a postupu při nadměrné omluvené absenci.
 - c. Nastavení systému intervencí, např. doprovody dítěte do MŠ při jeho absenci, a to za podpory sociálního pedagoga či blízké sociální služby.

Odpovědný gestor: **MPSV**

32. Osvěta odborné veřejnosti ohledně práce s rodinami ze sociálně znevýhodněného prostředí a výhod kvalitního předškolního vzdělávání a péče pro děti z těchto rodin:

- a. Pravidelné zařazování tématu na každoroční konferenci MPSV Fórum rodinné politiky a na další konference realizované MPSV v oblasti sociálních služeb s cílem sdílet příklady dobré praxe a motivovat zaměstnance v sociálních službách podporovat děti ze sociálně znevýhodněných rodin k pravidelné účasti na předškolním vzdělávání a včasné péči od co nejnižšího věku dítěte;
- b. Zahrnutí tématu podpory předškolního vzdělávání do metodického řízení sociální práce ve veřejné správě a na Úradech práce ČR.

III. bariéra přechod z mateřské do základní školy

Odpovědný gestor: **MŠMT**

33. Prevence školního neúspěchu po přechodu na ZŠ:

- a. Vznik metodiky pro mateřské a základní školy, která bude zahrnovat i zajištění informovanosti rodičů, informace ke vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí a žáků cizinců, informace k možnostem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (ve vztahu k pedagogickému diagnostikování, vzdělávání heterogenních kolektivů ad.), k zápisům do mateřských a základních škol, adaptačnímu období a aktivitám, k hodnocení, individualizaci a diferenciaci vzdělávání;
- b. Metodická podpora předávání informací o pedagogickém diagnostikování dětí mezi řediteli mateřských a základních škol při přechodu dítěte.

Harmonogram a koordinace implementace

Harmonogram uvádí plán časového plnění opatření. Pro přehlednost nejsou opatření uvedena ve svém plném znění, ale pouze ve stručně formulovaném popisu. Pro úplnou informaci o podobě plnění je nutné řídit se zněním opatření tak, jak jsou uvedena v předchozích kapitolách materiálu.

V případě některých opatření, především těch, týkajících se legislativních změn, je v této fázi řešení cílem zmapování dané problematiky, vyhodnocení potřebnosti legislativních změn a případná formulace zadání pro úpravu legislativy. V těchto případech není cílem opatření realizace a dokončení celého legislativního procesu, čemuž odpovídají termíny plnění uvedené v harmonogramu, cílem u tohoto typu opatření je formulace věcného řešení s přihlédnutím k možným nutným legislativním změnám. Zároveň nelze vyloučit, že výsledkem mapování a vyhodnocování situace bude závěr, že legislativní změna není nutná.

Harmonogram představuje časový průběh plnění za předpokladu, že by nedošlo k projevení žádného z rizik. Při skutečné realizaci opatření tak může nastat nutná potřeba posunu termínů plnění některých opatření, čímž by došlo ke změnám harmonogramu. Možnými hlavními všeobecnými riziky jsou nedostatečné finanční prostředky pro realizaci opatření, nedostatečné personální kapacity pro realizaci opatření, nízká ochota spolupráce klíčových aktérů a nedostatečná politická podpora.

Implementace Akčního plánu je založena na úzké spolupráci dotčených ministerstev (zejména MPSV, MZdr, MV a MŠMT), odborných organizací, asociací, neziskových organizací a případně dalších aktérů včetně zástupců romské komunity. Koordinovat implementaci bude MŠMT. V rámci roku 2026 je plánováno setkání 3x ročně (dvě tematicky zaměřené a jedno celkové). Průběžně bude probíhat plnění a monitoring skrze implementační tabulku a komunikaci s gestory a spolugestory jednotlivých opatření.

Gestor MŠMT

Q1 2026

8.b	Osvěta ohledně hrazení poplatku za potvrzení o očkování
9	Osvěta ohledně práv rodičů týkajících se zápisu do MŠ
1	Osvěta ohledně přínosu předškolního vzdělávání a s ním souvisejících povinností a možností podpory
17.c	Do plánu inspekční činnosti zanést větší zapojení ČŠI ohledně kontrol povinného vybírání poplatků a materiálních příspěvků nad rámec stanovený zákonem
31.a	Zahájení monitorování a vykazování absence dětí v MŠ v souladu s nově přijatou legislativní úpravou
31.b	Metodické doporučení k vysoké neúčasti, tzv. záškoláctví, v povinném předškolním vzdělávání
33.a	Metodika pro MŠ a ZŠ k zápisům do MŠ a ZŠ, adaptačnímu období, hodnocení, individualizaci a diferenciaci vzdělávání
33.b	Metodická podpora předávání informací o pedagogickém diagnostikování mezi MŠ a ZŠ při přechodu dítěte

Q2 2026

3	Metodické vedení spolupráce MŠ s místními SAS a neziskovými organizacemi
14	Osvěta ohledně možností jednotlivých subjektů při zajištění předškolního vzdělávání, možná úprava nároku v průběhu školního roku
16.b	Osvěta vůči veřejným zřizovatelům ohledně kompenzace poklesu příjmů MŠ ve spojitosti s osvobozením od úplaty za vzdělávání
17.a	Osvěta ohledně vybírání dodatečných nákladů a rovném přístupu ke vzdělávání

17.d	Využití možnosti hrazení dalších nákladů spojených s předškolním vzděláváním podle ust. § 161 odst. 10 školského zákona
19	Metodická podpora předcházení vzniku a ukončování segregace v předškolním vzdělávání
22	Představení návrhu úpravy financování MŠ pro rok 2027 (indexové financování, ad hoc normativ)
25.a	Zakotvení tématu sociálního znevýhodnění a s ním souvisejících témat v počátečním vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřením na předškolní vzdělávání, a to pomocí např. Rámcových požadavků na studijní programy vedoucí ke kvalifikaci pedagogických pracovníků
25.b	Rozšíření nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v tématu sociálního znevýhodnění a s ním souvisejících tématech se zaměřením na předškolní vzdělávání
27.a-c	Podpora pedagogické diagnostiky a podpůrných pedagogických pozic

Q3 2026

23	Návrh věcného řešení schváleného poradou vedení MŠMT ohledně zatraktivnění učitelské profese v MŠ v oblastech s větším podílem sociálně znevýhodněných dětí
----	---

Q4 2026

20.a	Zmapování dostupnosti kapacit MŠ
24	Metodické vedení pro využívání nástroje pro identifikaci sociálního znevýhodnění v MŠ, nabídnutí k využití i do DS
26	Zahájení diskuze o možnosti využití nástrojů ke zvýšení počtu pedagogických pracovníků v poměru k dětem ve vybraných MŠ
27.d	Zahájení procesu tvorby intervenčního programu na podporu znevýhodněných dětí v MŠ

Q1 2027

8.a	Zpracování věcného záměru v otázce úpravy zápisu do MŠ (přítomnost dítěte, digitální systém, přenesení procesu na veřejného zřizovatele)
13	Zpracování věcného záměru v otázce úpravy trvalého pobytu a nároku na přednostní přijetí do MŠ
14.a	Zpracování věcného záměru v otázce úpravy přijímání ke vzdělávání do MŠ v průběhu školního roku
15	Zpracování věcného záměru v otázce úpravy úplaty za školní stravování
18	Zpracování věcného záměru v otázce úpravy regulace individuálního vzdělávání
20.c	Zpracování věcného záměru v otázce vymahatelnosti povinnosti zřídit dostatečné kapacity u obcí
28.a	Zpracování věcného záměru k institucionalizaci pozice sociálního pedagoga v MŠ
28.b a c	Zpracování věcného záměru ohledně systémového zajištění sociálně-pedagogických činností ve všech MŠ
31.c	Zpracování věcného záměru řešení vysoké absence v povinném předškolním vzdělávání, metodické vedení ve využívání možných intervencí

Q2 2027

7	Zahájení diskuze o rozšíření povinné předškolní docházky pro děti ve věku 4 let
16.a	Sběr dat a jejich analýza o tématu úplata za vzdělávání v MŠ

17.b	Sběr dat a jejich analýza o tématu dodatečných nákladů spojených s předškolním vzděláváním
29	Cílená podpora a zvyšování kvalifikace romských pedagogických pracovníků prostřednictvím metodického vedení škol s vyšším podílem romských dětí

Q3 2027

2	Zpracování věcného záměru ohledně automatického uplatnění nároku na osvobození od úplaty za vzdělávání pro zákonem definované skupiny zákonných zástupců
---	--

Průběžně

30.a-d	Motivace zřizovatelů prostřednictvím dotačních výzev k zajištění meziresortní koordinace, zavedení podpůrných pozic a propojování ředitelů MŠ
--------	---

Gestor MPSV

Q1 2026

5	Legislativní ukotvení možnosti hrazení sociálních služeb na místo klienta
---	---

Každoročně

4	Pravidelné vyhlašování Národního dotačního titulu Rodina
32.a	Osvěta odborné veřejnosti na konferenci MPSV Fórum rodinné politiky
32.b	Metodické vedení sociální práce ve veřejné správě a na ÚP ČR

Gestor MZdr

Q1 2026

12.a	Návod pro rodiče, jak nalézt pediatra
------	---------------------------------------

Q2 2026

10.a	Distribuce informačního letáku pediatrům
11.a	Potvrzení o očkování v aplikaci EZKarta
6.a	Zapojení porodnic do osvěty

Q4 2026

10.b	Článek v časopise pro pediatri
10.d	Webinář pro pediatri
12.b	Podpora pediatrických ambulancí v nemocnicích
6.b	Rozšíření vzdělávání v rodičovských kompetencích

Q4 2027

11.b	Přímý přístup MŠ k potvrzení o očkování
------	---